

Задания муниципального этапа республиканской олимпиады школьников
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2024-25 учебный год, 4 класс

Рус мәктәпләрендә белем алучы рус телле укучылар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының муниципаль туры биремнәре
2024-25 уку елы, 4 нче сыйныф

Время проведения (Үткәру вакыты) – 120 минут

Максимальный (максималь) балл – 70

1. Прочитайте слова и подчеркните те слова, в которых имеются приведенные звуки *(За каждое слово 0,5 б., максимальное количество – 4 балла)*

[къ] – сүзлек, кара, көз, китап, куян, балык, дәреслек, кыңгырау, Казан.

[гъ] – гөл, гади, бәйге, бәрәңге, тегүче, шигыр, багана, көзге, билге.

2. Распределите слова по нижеприведенным тематическим категориям:

Идел, яшел, Казан, су, чыпчык, чэй, ипи, соры, чыршы, шәмәхә, сыерчык,
кара, кызыл, тавык, ботка, лалә, Чатыр тау, пылау, өчпочмак, чирәм.

(Максимальное количество – 10 баллов)

Географик атамалар – _____

Ашамлыклар – _____

Эчемлекләр – _____

Үсемлекләр – _____

Кошлар – _____

Төсләр – _____

3. Запишите даты словами. (Максимальное количество – 5 баллов)

- 1) _____ – Халыкара хатын-кызлар көне.
- 2) _____ – Белем бәйрәме.
- 3) _____ – Ватан саклаучылар көне.
- 4) Бүгенге дата– _____.
- 5) Салават күперенең _____ төсе бар.

4. Найдите антонимы к словам. (по 1 баллу, макс. количество – 6 баллов).

яшь– _____ биек - _____
тирән– _____ ела - _____
якты– _____ бай - _____

5. Задайте вопросы к подчеркнутым членам предложения. (Максимальное количество – 3 балла)

1. Кычытканда вита́мин бик күп. _____
2. Менә без көткән көн дә килде. _____
3. Ананың йөзе елмая. _____

6. Допишите в предложениях подходящие по смыслу прилагательные
(по 0,5 балла, макс. количество – 5 баллов).

Тагын _____ кыш җитте. _____ көз артта
калды. Бар җирне _____ кар каплады. _____ кошлар
_____ җырларын җырламыйлар хәзер. Аларга суык.
_____ җил _____ тавышлар чыгарып исә.
Ә _____ балалар шат. Алар _____ кыштан курыкмыйлар.
Балалар _____ уеннар уйныйлар.

7. Прочитайте текст и предложения данные в таблице. Если предложение в таблице правильно отражает содержание текста, напишите ЭЙЕ, если не верно, то напишите ЮК. (Максимальное количество – 8 баллов)

Куян

Абый урманга барды. Ул урманнан куян тотып кайтты. Безнең дә кроликларыбыз бар. Куянные кролики янына куйсак, нишләп икән? Без куянные кролики янына яптык та читтән генә күзәтә башладык. Дуслашып китәләрме, юкмы? Юк шул, дуслашалмадылар. Нинди кызганыч, бичара! Бер почмакта тик тора. Без аны кырга алып чыктык та урманга таба жибердек. Куян бар көчәнә чабып китте.

(НигъмәтИсхаков буенча.)

1	Куянные мин алып кайттым.	
2	Куян кырда яши иде.	
3	Куян белән кролик дуслаштылар.	
4	Куян белән кроликны бер читлеккә яптык.	
5	Куян бик кызганыч иде.	
6	Куян читлеккә ияләште.	
7	Без куянные кире урманга жибердек.	
8	Куян акрын гына урманга кереп китте.	

8. Найдите синонимы к выделенным словам. (Максимальное количество – 3 балла)

Өлкәннәргә ярдәм итәргә кирәк. _____

Урманнан кечкенә кыз килеп керде. _____

Безнең гаилә дус яши. _____

9. Составьте предложения и запишите. (За каждый правильный ответ по два балла, максимальное количество – 6 баллов)

1) китап, яратам, укырга, буш вакытларымда, мин.

2) еш, китапханәгә, син, барасыңмы?

3) кичә, бардык, белән, дустым, без, көнгә, туган.

10. Напишите сообщение на тему “Татарстан – мой родной край”. (10 предложений, максимальное количество – 20 баллов)

Задания муниципального этапа республиканской олимпиады школьников
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2024-25 учебный год, 5 класс

Рус мәктәпләрендә белем алучы рус телле укучылар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының муниципаль туры биремнәре
2024-25 уку елы, 5 нче сыйныф

Время проведения (Үткәру вакыты) – 120 минут

Максимальный (максималь) балл – 80

1. Запишите перевод слов и укажите количество букв, звуков.

(Максимальное количество 10 баллов)

Белем – _____, _____ хәреф, _____ аваз.

Сәгать – _____, _____ хәреф, _____ аваз.

Яңалык – _____, _____ хәреф, _____ аваз.

Көндәлек – _____, _____ хәреф, _____ аваз.

Яхшы – _____, _____ хәреф, _____ аваз.

2. В скольких словах стихотворения встречается звук [о]? (Максимальное количество – 2 балла).

Туган ил ул – алтын арышлар,

Туган ил ул – зифа камышлар,

Туган ил ул – иркен болыннар,

Болыннарда нәни колыннар. *(Зәкия Туфайлова)*

Ответ: _____

3. Составьте слова с помощью корня и суффикса.*(Максимальное количество 6 баллов)*

Слова (сүзләр): балык, дарес, акыл, сыйныф, дүрт, бәхет.

Суффиксы (кушымчалар): -лы, -лек, -чы, -лык, -таш, -ле

4. Прочитайте текст. Определите жанр текста.*(Максимальное количество – 6 баллов)*

1) Борын-борын заманда булган икән, ди, бер патша. Бу патшаның булган, ди, өч кызы. Патша кызлары берсеннән-берсе матур булганнар, ди. Көннәрдән-беркөнне бу өч кыз болынлыкка йөрергә дип чыкканнар. Болар болынлыкта йөргән вакытта гына бик каты жил-давыл чыга да шул жил-давыл бу кызларның өчесен дә күтәреп алып китә.

2) Эш беткәч, уйнарга ярый.

3) Утта янмый, суда батмый.

Сайлап алу өчен сүзләр: табышмак, мәкаль, әкият.

5. Запишите предложения в таком порядке, чтобы получился текст.*(Макс. количество – 9 баллов.)*

Жөмлә	Тәртип саны
Безне шатланып каршы алдылар.	
Әби самовар куйды.	
Ашап бетергәч, әбигә рәхмәтләр әйттек.	

Әби күчтәнәчләр биреп, безне озатып калды.	
Кышкы каникуллар башланды.	
Самовар жырлый-жырлай өстәлгә килеп басты.	
Без үзебезне өстәл артында бик әдәпле тоттык.	
Мин энем Рөстәм белән кышкы каникулда әбиләрдә кунакта булдым.	
Самовар артыннан ит сумсалары, алма, конфетлар, хуш исле бал өстәлгә куелды.	

6. Допишите пропущенные слова.(по 1 баллу, макс. количество – 10 баллов).

Кыш

Салкын кыш_____. Жир өстен ак кар_____. Елгалар калын боз белән _____. Көннәр _____, ә төннәр _____. Хәзер инде кошлар да матур итеп _____. Алар жим _____. Балалар саф һавада гөр килеп _____. Табигать ялга кадәр берәз _____. Мин кышны _____.

7. Прочитайте и озаглавьте текст.

Укажите, с каким вариантом утверждения вы согласны? (1 балл за озаглавие, по 1 баллу за одно утверждение, макс. б. – 7).

Тиздән чыршы бәйрәме якынлаша. Безнең бик матур чыршыбыз бар. Без абыем белән чыршы бизәргә тотындык. Әнием дә бизәште. Чыршының ботакларына йолдызлар, ялтыравыклы шарлар, тасмалар элдек. Шуннан соң абыем жепкә тезелгән төрле төстәге вак лампочкалар белән чыршыны уратып куйды. Лампочкалар янгач, чыршы ялт итеп балкып китте. Мин бик шатландым.

Чыршыбыз бик матур, ямь-яшел. Әнием дә, дәү әнием дә чыршыны күреп, бик сокландылар. Песи дә килде. Ул алгы тәпиләре белән чыршының ботакларын тотып-тотып карады.

(Габдулла Гомәров)

Текст бәйрәмгә әзерлек турында.	Әйе	Юк
Чыршыны үзем генә бизәдем.	Әйе	Юк
Чыршының ботакларына ай, кояш элдек.	Әйе	Юк
Этебез дә чыршыны ошатты.	Әйе	Юк
Безнең чыршыбыз бик матур булды.	Әйе	Юк
Без гаиләдә ике бала.	Әйе	Юк

8. Спросите у друга на татарском языке (максимальное количество – 8 баллов).

1) – как он себя чувствует

2) – посмотрел ли он этот фильм

3) – придет ли он завтра в школу

4) – есть ли у него домашние животные

9. Из данных слов составьте и запишите пословицу. (Максимальное количество – 2 балла)

курыксаң, барма, урманга, бүредән

10. Составьте и напишите продолжение рассказа (по 2 балла за одно предложение, макс. б. – 20).

Мин туган ягымны бик яратам.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper appears to be from a notebook or a standard ruled sheet of paper. There is no handwriting or other markings on the page.

**Задания муниципального этапа республиканской олимпиады
школьников
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2024-25 учебный год, 6 класс**

**Рус мәктәпләрендә белем алучы рус телле укучылар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының муниципаль туры
биремнәре
2024-25 уку елы, 6 сыйныф**

Время проведения (Үткәру вакыты) – 150 минут

Максимальный (максималь) балл – 74

- 1. Придумайте название рисунку (3 балла) и составьте 3 вопроса (9 баллов) (максимальный балл – 12)**

- 1) _____

- 2) _____

- 3) _____

2. Отгадайте загадку (максимальный балл – 4).

*Бер иҗеге эш куша,
Икенчесе – бер чәчәк.
Кушып язсаң икесен,
Мичегездә пешәчәк.*

Жавап _____

3. Напишите антонимы (максимальный балл – 5).

- 1) килә – _____
- 2) көн – _____
- 3) ял – _____
- 4) файдалы – _____
- 5) ачыла – _____

4. Напишите пропущенные слова (максимальный балл – 6).

Кышкы тынлык

Болыт йоклый _____ (кайда?),

Аю йоклый _____ (кайда?),

Балык – _____ (нәрсә?) төбендә ...

Жилләр үтә сак кына,

Басып бик йомшак кына

Черем итәр чак кына.

Шәүкәт Галиев

5. Переведите предложения (максимальный балл – 14).

1) Она работает в больнице.

2) Он часто получает письма.

3) Не забудь позвонить мне завтра.

4) В этом году декабрь теплый и без снега.

5) Ты никогда не опаздываешь в школу?

6) Он обычно ходит на работу пешком.

7) Ты можешь взять несколько конфет.

6. Предложения разбиты на части. Поставьте слова в правильном порядке и запишите (максимальный балл – 10).

1) сентябрьдә | Япониядә | башлана | елы | апрельдә | уку | түгел

2) аларда | гына | каникул | ай | жәйге | бер

3) Япониядә | эчендә | белем | алу | 3 | бара | ел | урта

4) бергә | кызлар | дәүләт | ала | мәктәпләрендә | белән | малайлар | белем |

5) ала | читтән | 15 | укый | мәктәптә | торып | укучылар | яшьтән

7. Допишите окончания слов в предложениях (максимальный балл – 3).

№	Предложения	Макс.к ол-во баллов – 3	Баллы
1.	Татарстан гербындагы канатлы барс нәрсә _____ аңлата?	0,5	
2.	Барс – борынгы Болгар дәүләт _____ билгесе.	0,5	
3.	Элек бу җир _____ Барс кабиләләре яшәгән.	0,5	
4.	Халык аны үз әкият _____ канатлы итеп сурәтләгән.	0,5	
5.	Барс ирек _____ ярата, читлек _____ яши алмый.	1	

8. Переведите рекламные слоганы (максимальный балл – 5).

- 1) «Россия – щедрая душа» _____
- 2) «Всё будет хорошо» _____
- 3) «На всех дорогах страны» _____
- 4) «Мы заботимся о вас» _____
- 5) «Танки грязи не боятся» _____

9. Напишите про свой идеальный день рождения (за каждое верное предложение – 3 балла, максимальное количество баллов – 15).

Задания муниципального этапа республиканской олимпиады школьников
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2024-25 учебный год, 7 класс

Рус мәктәпләрендә белем алучы рус телле укучылар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының муниципаль туры биремнәре
2024-25 уку елы, 7 сыйныф

Время проведения (Үткәру вакыты) 7 класс – 150 минут

Максимальный (максималь) балл – 85

1. Предложения разбиты на части. Поставьте слова в правильном порядке и запишите (максимальный балл – 8).

1) янында | тау | Казан | урнашкан | шәһәре | булган | жир

2) бу | Зилант | башында | һәм | патшасы | еланнар | күп | аларның | тау |
яшәгән | бик

3) янына | курыкканнар | тау | килергә | кешеләр | бу | якын

4) итәргә | куша | еланнарны | хан | юк

2. Прочитайте и озаглавьте текст. Напишите пропущенные слова (максимальный балл – 3).

Кичтән эле ул-бу юк иде. Мәктәптән кайтканда, без кара жиргә басып кайттык. Ә менә иртәгесен дөнья үзенә бертөрле ямьгә төренеп уянды.

Безгә яңа шатлыklar алып килүче, керфекләребезгә кунып, безнең белән урамда бәйрәм итеп йөрүче _____, сәлам, сәлам сиңа!

Син шулай әкрен генә ява тор, мин синең килүең турында белгән-күргән кешеләргә, дусларга хәбәр итеп, сөенче алып йөрим.

Ф.Хөсни

3. Вставьте пропущенные компоненты фразеологизмов (максимальный балл – 8).

- 1) _____ ачып йомганчы
- 2) авызга _____ кабу
- 3) _____ йотарлык
- 4) _____ күз белән
- 5) _____ ачып калырга
- 6) _____ әйләнә
- 7) башы _____ тию
- 8) алтын _____

4. Напишите советы к представленным ситуациям (максимальный балл – 10)

1) Мин бернәрсә дә аңламадым.

2) Минем ашыйсым килә.

3) Бүген көн салкынча һәм җилле.

4) Мин телефонны югалттым.

5) Иртәгә төрек теле буенча олимпиада.

5. Переведите предложения (максимальный балл – 12).

1) Она считает, что современная одежда красива и удобна.

2) Эта дорога закрыта.

3) Он понял лишь несколько слов.

4) Молоко полезно для здоровья.

5) Вам разрешили взять эти журналы домой?

6) Здесь нет светофора и перекресток очень опасное место.

6. Напишите пропущенные антонимы в пословицах (максимальный балл – 10).

1) _____ ашны ташлама, _____ ашны башлама.

2) _____ ут булыр, _____ юк булыр.

3) _____ сөйлә, _____ тыңла.

4) _____ әйтер — юл куйдым, _____ әйтер — жсиңдем.

5) Тычканга _____, мәчегә _____.

7. Переведите слоганы (максимальный балл – 4).

1) «Всё правильно сделал!» _____

2) «Переходи на лучшее» _____

3) «Все будет в шоколаде» _____

4) «Изменим жизнь к лучшему» _____

8. Допишите окончания в предложениях (максимальный балл – 5).

1) Кыш башлангач, укытучы бала _____ кош _____ өчен эҗимлек ясап куярга кушты.

2) Бала _____ эҗимлек _____ ярма, икмәк валчык _____ һәм коры миләш салдылар.

3) Алар үзләре дә миләш _____ бик яраталар иде.

4) Көз көне эҗыйган миләш _____ кош _____ кирәге чыкты.

5) Һәр көн иртән бала _____ эҗимлек _____ яңа эҗим салалар.

9. Переведите, напишите числа словами и составьте предложения. (максимальный балл – 10).

1) 8 утра – _____

2) Без 15 минут 9 – _____

3) Половина одиннадцатого – _____

4) 10 минут двенадцатого – _____

5) 10 часов 15 минут – _____

10. Напишите историю жизни вашего любимого писателя. (за каждое верное предложение – 3, максимальный балл – 15).

**Задания муниципального этапа республиканской олимпиады
школьников по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2024-25 учебный год, 8 класс**

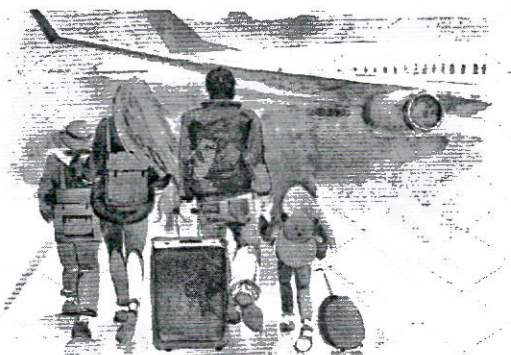
**Рус мәктәпләрендә белем алучы русстелле укучылар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының муниципаль туры
биремнәре
2024-25 уку елы, 8 сыйныф**

**Время проведения (Үткәру вакыты) - 150 минут
Максимальные баллы – 80**

1. Задания по картине. (12 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

А) Озаглавьте картину.

Б) Составьте 5 предложений.

2. Выберите правильный вопрос к выделенному слову. (1 балл)

Жәйге матур көндә без гаилә белән Идел буена походка бардык.

А) кая?

Ә) кайда?

Б) кайдан?

В) кайчан?

3. Вместо точек выберите нужное слово. (1 балл)

Мин түземсезлек белән ял көннәрен кәттем, ... без бөтен гаиләбез белән тауларга походка жыйендык.

- А) һәм
- Ә) ләкин
- Б) чөнки
- В) шуңа күрә

4. Выберите правильный перевод. (1 балл)

Когда закончились уроки, я пошел домой.

- А) Дәрәсләр беткәч, мин өйгә киттем.
- Ә) Кайчан дәрәсләр бетә, шул вакыт мин өйгә китәм.
- Б) Дәрәсләр бетте, мин өйгә киттем.
- В) Дәрәсләр бетү белән мин өйгә киттем.

5. В какой последовательности необходимо поставить словосочетания, чтобы получилось предложение? (2 балла)

- А) фил булмый
- Ә) һәр фил
- Б) озын борынлы булса да
- В) һәр озынборын

- 1) Ә, Б, В, А
- 2) Б, А, В, Ә
- 3) А, В, Б, Ә
- 4) Б, Ә, А, В

6. В какой последовательности нужно расставить предложения, чтобы получился текст? (4 балла)

- А) Урман янында түгәрәк күл бар.
- Ә) Күлдә йөзәргә, балык тотарга була.
- Б) Урманда наратлар, чыршылар, имәннәр үсә.
- В) Сусыз кешеләр дә, хайваннар да, кошлар да яши алмый, завод-фабрикалар да эшләми.
- Г) Алар һаваны чистарталар, кислород бүлеп чыгаралар.
- Д) Ял көннәрендә без эти-эниләр белән урманга барабыз.

- 1) Б, Ә, А, Г, Д, В
- 2) В, Г, Д, Ә, А, Б
- 3) Г, Д, Ә, А, В, Б
- 4) Д, Ә, Г, В, А, Б
- 5) Д, Б, Г, А, Ә, В

7. Составьте предложения со словосочетаниями. (12 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Кара итэк, ак юл, кара болыт, ак бәхет, кара исемлек, аксакал.

8. По содержанию текста в таблице рядом с предложениями ставьте “+” или “-”. (9 баллов)

К активным хобби относят практически все виды спорта, например: плавание, конный спорт, стрельба, теннис. Также, в эту категорию входят экстремальные виды спорта: альпинизм, парашютный спорт, серфинг, паркур. Такие виды хобби подходят далеко не всем, здесь нужен определенный склад характера. Еще в данную категорию относят занятия любыми танцевальными направлениями. Танцевальные занятия помогают девушкам повысить самооценку и способствуют похудению. Езда на роликах или велосипеде, катание на коньках или лыжах, путешествия, походы на природу – также активные виды проведения досуга.

Рассматривая путешествия как хобби, нужно отметить, что оно способно сочетать в себе как развлекательные, так и познавательные элементы, ведь во время посещения других городов и стран можно узнавать много нового и делиться полученными знаниями со своими друзьями или знакомыми.

Хобби, которые предполагают минимальную активность способны успокоить и умиротворить после тяжелых трудовых будней. Сюда относят те виды увлечений, которые связаны с любым творчеством. Это может быть деятельность, связанная с музыкой или занятия, которые связаны с фотографией и видеосъемкой, дизайном, компьютерной графикой, программированием, созданием сайтов.

№	Жөмлэләр	Әйе	Юк
1.	Актив мавыгуларга барлык спорт төрләре дә керми.		
2.	Йөзү, ат спорты, ату, теннис – актив спорт төрләре.		
3.	Альпинизм, парашют спорты, серфинг, паркур - экстремаль спорт төрләре, алар белән бөтен кеше дә шөгыльләнә алмый.		
4.	Бию ябыгу өчен файдалы.		
5.	Ял вакытын файдасыз итеп үткәрергә теләсәң, роликларда йөрергә була.		
6.	Табигатькә походка чыгу экстрималь ял итү дип санала.		
7.	Сәяхәт итү - күнел ачу гына түгел, ә дөньяны танып		

**Задания муниципального этапа республиканской олимпиады
школьников
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2024-25 учебный год, 9 класс**

**Рус мәктәпләрендә белем алучы рус телле укучылар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының муниципаль туры
биремнәре
2024-25 уку елы, 9сыйныф**

**Время проведения (Үткәру вакыты) – 180 минут
Максимальный (максималь) балл – 98**

1. Озаглавьте картину. Составьте 5 словосочетаний по картине. (12 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

2. Задания по тексту.

1) Кызыксынулар һәм мавыгулар - һәр кеше тормышының мөһим өлеше. 2) Яраткан шөгыльләр кешенең эчке дөһсын ачарга ярдәм итә, аның уникаль шөхес булуы турында сөйли. 3) Берәүләр - китап укырга, икенчеләр - рәсем ясарга,...

4) Мин фотога төшерергә яратам. 5) Балачак___ бабамнан мирас булып калган иске "Зенит" фотоаппараты бар иде. 6) Мин анда тормыш___ кызыклы мизгелләр___, пейзажлар төшердем. 7) Киләчәктә уңышлы фотограф булырга теләм, шуңа күрә

8) Икенче мавыгуым – рәсем ясау. 9) Элек сәнгать мәктәбе___ йөрдем. 10) Мин табигатькә чыгарга, матур күренешләрне альбомга төшерергә яратам. 11) Майлы буяу, акварель, акрил белән рәсем ясый беләм, ләкин 12) Рәсем ясаганда, тулысынча ижат___ чумам һәм вакыт___ ничек узуын сизмим.

13) Мин балачактан биергә яратам. 14) Хип-хоп, дэнсхолл, джаз-фанк кебек заманча биюләр белән шөгыльләнәм, шулай ук.... 15) Кайвакыт без

дусларыбыз белән урамда, кинотеатр янында яки парк мәйданчыгында биибез. 16) Үтеп баручы кешеләр жыелып безгә карап торалар һәм кул чабып алкышлыйлар.

17) Шулай ук мин күп вакытым _____ китап уку _____ багышлыйм. 18) Минем яраткан язучыларым - Куприн, Достоевский, Лев Толстой. 19) Китаплар мине илһамландыра, уйлану өчен азык бирә. 20) Кайвакыт мин шигырьләр язам һәм дуслары _____ укып күрсәтәм. 21) Дусларым ижатымны уңай бәялиләр һәм ...

Каждое утро перед завтраком я занимаюсь бегом. Рядом с нашим домом есть большой парк. Раннее утро — идеальное время для этого: людей в парке почти нет, в воздухе стоит легкий туман, есть возможность побыть наедине с собой и своими мыслями. Парк очень красивый, в нем много старых деревьев и есть маленькое озеро. Прочла в статье, что люди, которые занимаются спортом, гораздо чаще добиваются успеха в жизни.

А) Озаглавьте текст. Разделите текст на микротемы (составьте план). (14 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Б) Запишите антонимы выделенных слов в предложениях №№ 1, 2, 9, 10, 21. (10 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

В) В первом и втором абзацах текста найдите и запишите слова, которые являются синонимами к словам: 1) *үзенчәлекле*, 2) *вакыт*. (4 балла, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Г) Допишите недостающие окончания слов в предложениях (10 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

№	Предложения	Баллы (макс.) 10)	Сумма (фактич.)
1.	Балачак _____ бабамнан мирас булып калган иске "Зенит" фотоаппараты бар иде.	1	
2.	Мин _____ анда _____ тормыш _____ кызыклы мизгелләр _____, пейзажлар төшердем.	2	
3.	Элек сәнгать мәктәбе _____ йөрдем.	1	

4.	Рәсем ясаганда, тулысынча ижат _____ чумам һәм вакыт _____ ничек узуын сизмим.	2	
5.	Шулай ук мин күп вакытым _____ уку _____ багышлыйм	2	
6.	Кайвакыт мин шигырьләр язам һәм дуслары _____ укып күрсәтәм.	1	

Д) Дополните предложения №№ 3, 7, 12, 14, 15, 22 так, чтобы совпадали со смыслом текста. (10 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

№	Предложения	Баллы (макс.) 10)	Сумма (фактич.)
1.	Берәүләр - китап укырга, икенчеләр - рәсем ясарга,...	2	
2.	Киләчәктә уңышлы фотограф булырга телим, шуна күрә ...	2	
3.	Мин майлы буяу, акварель, акрил белән рәсем ясый беләм, ләкин ...	2	
4.	Хип-хоп, дэнсхолл, джаз-фанк кебек заманча биюләр белән шөгыйльләнәм, шулай ук...	2	
5.	Дусларым ижатымны уңай бәялиләр һәм ...	2	

Е) Переведите шестой абзац текста. (10 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение)

**Задания муниципального этапа республиканской олимпиады
школьников
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2024-25 учебный год, 10 класс**

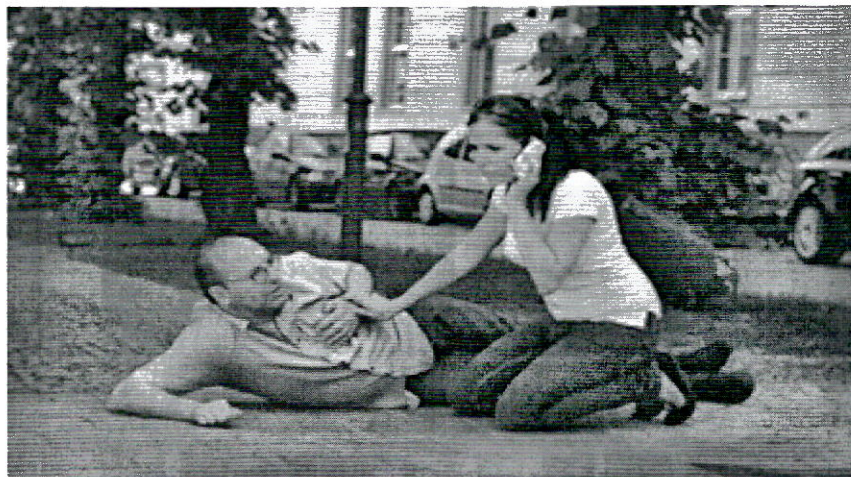
**Рус мәктәпләрендә белем алучы рус телле укучылар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының муниципаль туры
биремнәре
2024-25 уку елы, 10 сыйныф**

Время проведения (Үткәру вакыты) – 180 минут

Максимальный (максималь) балл – 85 балл

1. Озаглавьте картину (2 б.).

**Составьте 5 вопросительных предложений по картине (по 3 балла за
каждое предложение, макс. б. - 15).**

2.К словосочетаниям присоединяйте окончания и с ними составьте предложения (За каждое правильное словосочетание и правильно составленное предложение по 2 балла (1+1), макс. б. – 6).

Нәрсәне?
Сөембикә манарасы...

Кая?
Сөембикә манарасы...

Кайда?
Сөембикә манарасы...

3. Среди слов, приведенных в скобках, найдите правильный вариант и подчеркните (по 2 б, макс. -10) .

1). Урмандагы алан (кебек, буйлап, дип) Керпе бара. 2). Кая (карама, күрмә, тыңлама), кыштырдавык яфраклар. 3). Аяк асты, бөтен тирә-як сары, кызгылт (агачлар, ботаклар, яфраклар) белән түшәлгән. 4) Калын итеп түшәлгән яфрак (келәм, идән, жир) өстеннән баруы кызык та, рәхәт тә. 5). (Язның, жәйнең, көзнең) шушындый жылы, вак яңгыр сибәләп торган вакытын ярата Керпе.

(Ф.Сафиннан)

4. Подчеркните пословицу, состоявшую только из твердых гласных (3 балла).

- 1) Курыккан эт койрыгын кысар.
- 2) Батыр үз халкын яклай.
- 3) Батырларга юл туры.

5. Переведите текст на русский язык (за каждую фразу по 0,5 б., макс. 5 б.).

1. Так нельзя.

2. С Днём Победы, дорогие ветераны!

3. Что случилось?

4. Добрый день, уважаемые друзья!

5. Доброго пути!

6. Как твои дела?

7. Дайте, пожалуйста, словарь?

8. Да, конечно, можно!

9. Переведите, пожалуйста?

10. К сожалению, я не знаю.

6. Прочитайте текст и выполните задания по тексту.

Туган илне сагыну дигән хис тә төрле дәрәжәдә, төрлечә була икән. Менә син чит ил урамнарында ялгыз йөрөп кара. Шагыйрь әйтмешли, син кем кадерлесе анда? Кинәт авырдың, ди. Докторга күренү өчен, күпме доллар кирәк? Синең өчен анда беркем дә җавап бирми, син анда берәүгә дә кирәк түгел. Чит дөньяның иң эре башкаласында, иң зур урамның уртасында син – ком бөртеге. Ватан дигән газиз җирне әнә шунда син бөтен нечкәлеге белән аңлый башлайсың. Мин бу хисне күп тапкырлар дөньяның күп калаларында кичердем. Бу хис Римда, Тегеранда, Каһирәдә, Истанбулда, Коломбода, гомумән, бер җирдә дә минем күңелемнән китмәде. Чын сагыну үзен шунда танытты.

Безнең авылда яшәлеген Уральск шәһәрендә уздырган тегүче Гатият абый бар иде. Ул заманында Тукайлар, Кәриевлар белән таныш булган. Шул абый сөйли торган иде: “Чит җирләрдә шунысы читен: үз авылыңның су буендагы ташына кадәр сагынасың”. Без, малайлар, аннан көлә идек. Су буендагы чыпчык ташын кем сагынсын? Ләкин без ашыгыбрак көлгәнбез. Гатият абыйның бу сүзләрен мин хәзер яхшы аңлайм.

Һәркемнең үз балачагы, үз шәһәре, үз авылы, үз чишмәләре, үз таулары бар. Һәркем дөньяда безнең шәһәрдән, авылдан, чишмәдән, таудан да матур урын юк дип ышанып яши бирә.

Җир шарында алты кыйтга бар һәм алар һәрберсе үзенчә матур. Әмма иң матуры, әлбәттә, син туган, син үскән җир.

6.1. Придумайте название текста (4 б.) Назовите смысловые абзацы текста (по 2 б., макс. б. - 8).

1).

2).

3).

4).

6.2. Определите, какие из перечисленных утверждений являются правильными (+), а какие ошибочными (-)? (По 1 б., макс. б.- 8).

1). Хикәядә авторның туган илен сагынуы турында язылган.

2). Туган илне сагыну хисе барлык кешеләрдә дә бертөрле була.

3). Авылдашым Гатият абый Тукайны да Габдулла Кариевны да белгән.

4). Малайлар Гатият абый күңелендә яшәгән сагыну хисен яхшы аңлыйлар.

5). Елга буендагы ташны да сагынып була шул.

6). Балачак һәркемнең үзенеке.

7). Жир шарының барлык урыннары да күңелгә якын.

8). Туган җирне генә чын сагыну белән сагынып була.

6.3. Подчеркните предложение, в котором есть фразеологизм и переведите (макс.б. -4)

1) Син кем кадерлесе анда?

2) Ул заманында Тукайлар, Кариевлар белән таныш булган.

3) Син чит ил урамнарында ялгыз йөрөп кара.

4) Бу хис бер жирдә дә минем күңелемнән китмәде.

6.4. Изложите в 8 - 10 предложениях суть отрывка из текста.

Һәркемнең үз балачагы, үз шәһәре, үз авылы, үз чишмәләре, үз таулары бар.

(по 2 б., макс. б. – 20)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

**Задания муниципального этапа республиканской олимпиады
школьников
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2024-25 учебный год, 11 класс**

**Рус мәктәпләрендә белем алучы рус телле укучылар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының муниципаль туры
биремнәре
2024-25 уку елы, 11 сыйныф**

Время проведения (Үткәру вакыты) – 180 минут

Максимальный (максималь) балл – 94

- 1. Озаглавьте картину (5 баллов). Составьте 5 вопросительных предложений по картине (по 2 балла = 10 баллов). Макс. 15 баллов.**

2. Какой послелог нельзя использовать в предложении? По 1 баллу за каждый правильный ответ, макс. б.-3

А. Мәктәпкә Айдардан ... кеше килмәде.

- 1) башка 3) бүтән
2) тыш 4) белән

Ә. Илдар сөт ... ак күгәрчен күрдә.

- 1) кебек 3) тикле
2) өчен 4)сыман

Б. Башта урманга ... бар.

- 1) саен 3)тикле
2) кадәр 4)хәтле

3. Прочитайте текст. Преобразуйте слова, написанные заглавными буквами в конце строк, чтобы они грамматически соответствовали содержанию текста, по 1 баллу, макс. б. – 8.

..... иң соңгы ае – декабрь.	ЕЛ
Декабрь елны тәмамлай, башлай.	КЫШ
....., күлләрдә боз калыная. Кышкы боз ышанычлы.	ЕЛГА
Боз балыкчылар утыралар.	ӨС
Алар боз астыннан балык	ТОТАРГА
Декабрьдә чуртан, алабуга	ЭЛӘГЕРГӘ
Балыклар һава бик сизгер .	ТОРЫШ
Көчле суыкларда һәм салкын көндә балык аз элэгә.	ЖИЛ

4. В какой последовательности необходимо поставить выражения, чтобы получилось предложение? (4 б.)

А) акыл табылмас

Ә) акыл белән

Б) алтын табылса да

В) алтын белән

1) Ә, Б, В, А

2) Б, А, В, Ә

3) А, В, Б, Ә

4) Б, Ә, А, В

5. Переведи на татарский язык и запиши (по 2 б., макс.б.- 14).

1.Когда-то ветер, вода и правда были друзьями. 2. И однажды правда и вода спросили у ветра: “ Скажи, друг, вот ты очень быстрый и бродишь по всему миру, скажи, когда понадобишься, где тебе найти?” 3. Вы найдете меня между гор”. 4. Тогда ветер и правда спросили у воды, где ее найти в нужный момент. 5. “Вы найдете меня в фонтанах, реках и океанах”, - сказала вода. 6. И в конце вода и ветер спросили у правды: “ Где тебя, правда, найти в нужный момент?” 7. А она ответила: “Я должна быть всегда среди людей, ищите среди людей”.

№	Предложения	Баллы (макс.) (14)	Сумма (фактич.) ()
1.		2	
2.		2	

3.		2	
4.		2	
5.		2	
6.		2	
7.		2	

6. Впиши начало предложений (по 2 б., макс.б. – 10).

1. ... , мин анда бара алмыйм. 2. ... , син барырга тиеш идең. 3. ..., мәктәптән соң алар еш паркка бара иделәр. 4. ... , аның сиңа шәһәрне күрсәтәсе килә. 5. ..., малайлар тиз генә чишенеп, суга сикерделәр.

№	Предложения	Баллы (макс.) (10)	Сумма (фактич.) ()
1.		2	
2.		2	
3.		2	
4.		2	
5.		2	

7. Прочитай текст. Выполни задания по тексту

Батыр кешеләрнең тормышлары турында укыганда, йөрәкләребез ялкынлана, күңелдә хыяллар уяна.

Ә бүгенге көндә батырлык эшләп буламы соң? Әйдәгез, бу сорауга җавап биргәнче, батырлыкның нәрсә икәнлеген турында уйланып алыгыз әле. Минемчә, батыр булу өчен күп нәрсә кирәкми кебек. Батыр булу өчен беренче шарт - куркак булмау. Ә куркак булмау өчен кешегә нинди сыйфатлар кирәк?

.... Кайвакыт үз кимчелегеңне, үз ялгышыңны тану башкаларның гаделсез гамәлләрен йөзәнә бәреп әйтүгә караганда да авыррак була. Үзебезнең ялгышуыбызны аңлау, аны күтәрә белү өчен шактый көч сорала. Моңың өчен куркак булмау кирәк. Чөнки үз ялгышыңны таныдыңмы – аны төзәтергә кирәк. Ә кимчелекләреңнән арыну – ай-һай авыр эш.

... Куркак булмауның тагын бер ягы – кешеләргә ышану. Кешеләргә ышанмаган кеше һичкайчан да зур эшләр эшли алмый. Чөнки ул үзенә эшен бәяли алмаслар, кылган яхшылыгым күмелеп калыр дип курка.

Инде тагын бер мөһим сыйфатка тукталып үтик. Ул – кешелеклелек. Дөньядагы барлык матур эшләрнең башы нәкъ менә шуннан башлана да инде. Кешелеклелек төшенчәсе – зур мәгънәле төшенчә. Ул үзенә батырлыкны да, матурлыкны да, киң күнеллелекне дә, ярдәмчеллекне дә һәм тагын бик күп әйбәт сыйфатларны сыйдыра. Без бер вакытта да әйбәт булудан, кешелекле булудан, нечкә күнелле булудан курыкмасақ иде.

Тормыш безне һәр көн сыный, кайвакыт утлы табада биетә. Алдыбызга куйган күп кенә сорауларын кайвакыт без үзебез дә белмибез. Намусыбызга тугры булсак, без ул сынауларны жиңеп чыгарбыз, халкыбыз күзенә, ата-аналарыбыз күзенә, бездән зур эшләр көткән кешеләр күзенә гел туры карый алырбыз. Шул вакытта бездән батыр кешеләр чыгар (Ф. Яруллин “Яз сулышы” әсәреннән)

7.1. Исходя из содержания назовите текст (макс. б. -2).

7.2. В каждом смысловом абзаце подчеркните выражение, предложение , выражающие суть, смысл данного абзаца (по 2 б., макс.б. – 12).

7.3. Выпишите из последнего абзаца текста фразеологизмы. Составьте с ними свои предложения (макс.б. - 6.).

7.4. Кешелеклелек төшенчәсе – зур мәгънәле төшенчә. В 8 – 10 предложениях выразите свое отношение к данному понятию (по 2 б., макс.б. – 20).
